

შოთა რუსთველი და იმისი ცოლი.

ძეგლებური ლექსები.

უძვენი ნიკოლაოზ ყიფიანს.

მკვალვერ თხზულ შენ რუსთველის.
მოგგუწვიდა სურვილს მის ანბის ცნობის;
აჰა მოგითხრობ მისს ლექსებსა,
თუ შეიჯერებს ესე შენს სურვილს.

1

ვინ იქნება ჩუქნი — ქართველებში ისეთი, რომ რუსთაველის სახელი არ იცოდეს, და ვინ იქნება იმისთანა ქართული წერა-ბეჭდის მცოდნე, რომ არ წაკითხოს იმისი მშუქნიერი ჰომეოპათიის «გეგმის ტყაოსანი.»

ჩუქნი მოთხრობდამ კიციტ იმისი ანბანი მხოლოდ ესა, რომ ის იყო ერთი იმ ყრმათაგანი, რომელნიც იგზავნებოდნენ ქართველთა შეფუთვას ათინაში სასწავლებლათა.

ამისი თხზულება — გეგმის ტყაოსანი — ცხადთა გვიჩვენებს, რომ ის უნდა ყოფილიყო დიან მცოდნე, გაუითარებული მწიგნობრობაში და დახლოებული თხზუ-

ლებებში. ამას გარდა, არ არის დასაჯერებელი, რომ რუსთაველს ვეფხვის-ტუაოსნის წინათ არა დაეწეროს, ამიტომა რომ გამოუცდელი კაცი ვერას ღრის პირველათვე, თუ ვერ არ არის დახელოვნებული, ვერ დასწერს კარგათ თხზულებასა და მერე ამისთანა თხზულებასა, როგორც არის ვეფხვის-ტუაოსანი; მაგრამ ჩუქნამდინ აღარ მოუხწევია. ამასთანავე მოთხრობილად გიცით, რომ რუსთაველს ვეფხვის-ტუაოსნამდინვე იცნობდნენ ჩინებულს მელექსეთ, და, როდესაც გამოვიდა ქუჭყანაში: შავთელისა, მოსე ხორხელისა, და სხუთა, თამარის თანამედროვე მწერალთა თხზულებანი, მაშინ რუსთაველს დაწყობილი ჰქონია ეს პოემა. საგნათ, ცხადათა სჩანს, რომ რუსთაველს ჰქონდა თამარის სიმშუჭნაურე და იმისი რომელიმე თავს გადასავალი. ვეფხვის-ტუაოსნის შესავალში ორგან სამგან სჩანს, რომ რუსთაველსკი მოზღებია, როგორც თითონ ამბობს, სახმილის აღა თამარის სიმშუჭნაურისკანა.

რუსთაველს სჭკრია კარგი ალაგი თამარის სასახლეში და ყოფილა მიხნეულიცა როგორც მეფესთან, ეგრეთვე კარის კაცებთან და გარეშე ხალხშიც.

ლეგენდა ანობს, რომ რუსთაველი ყოფილა ფრიად მშუჭნიერ თვალად ტანადი, გამოჩენილი მხედარი. სცოდნია საუცხოოდ სკარაკების დაკრა, და ჭკუა და ცოდნა ამისი ჩუქნ თუთონ შეგვიძლიან ესცნათ ვეფხვის-ტუაოსნილად, და აქა სჩანს, რომ არათუ ჭკუანი, როგორათაც ერთე და ორე, არამედ ისა ყოფილა დიდი უილსყოფისცა.

რა ზღადა! — ყოველივე ჭქონდა ღმთისაგან მინიჭებულად. სწავლა, გელოვნება, ჭკუა, ხალხისა და მეფის სიყვარული, შეძლება, მშუქსნიერება, სწოვნება და ყოფილა ჩინებული მეომარი.

მეგრამ ანტ ეს დამტკბარს ბოლომდის სრულის ბედნიერებითა და აი. რას ანობს ლეკსა და, რა იყო ამისა უბედურება:

ამისა ჭყოლია ცოლი — თავადისა თუ აზნაურისა ქალი ამის ლეკსა და რა მოგვითხრობს; — მხოლოდ კიციტიკი, რომ ამისი ცოლი ყოფილა კარგის ოჯახის ქალი და კარგის ძმის პატრონი, რომელიცა ყოფილა გამოჩენილი მხედარი და ყოფილა თანაშემწედილი რუსთაველისა რაგორათაც სიყრმიდამ, ეგრეთვე სხსწავლებელმაცა ამის ჭქმევიან საკვლათ ბადურ.

რუსთაველს ჭყოლია ერთი შინამსლებელი, არაბი, სახელათ აბდულა.

2

ერთს კვირეს დღეს რუსთაველისათვის იყო დანიშნული სადილი მეფის სასახლეში თამარისა და იმის მეუღლეს დავითისაგან. აქ იყვნენ მოწვეულ მრავალნი პიტიკოსნი, ჩინებულნი კარის და სამეფოს კაცნი. რუსთაველს უნდა წაეკითხნა დასასრული თავის ახლად გათავებულის გეოგრაფიის ტეაოსანისა.

რუსთაველი იყო კარგს ქეიფხედ და კითხულობდა თავის ქმნილებას მშვენოვრათ, სიმღერის ხმასხედ, რომე-

ლიცა იყო ჩუქნში საბერძნეთიდან შემოტანილი (*), თამარ, მეუღლე მეფისი დავით და ყოველნი იქ მეოფნი იყვნენ ალატაცებაში ამ მშენიერის თხზულებისაგან და, როდესაც დასრულა რუსთაველმა, გაისმა ყოველგან ტაშის კკრა, ძახილი ქებისა და შესხმა მის თხზულების სიკეთისა. თამარმა წაიძრო თავის ხელიდან ძვირფასი ბეჭედი ჭა უბოძა ნიშნათ წყალობისა და მადლობისა; მეუღლემ მისმა, დავითმა, აიყარა ხმალი და თავის ხელით შემო- არტყა რუსთაველსა; საზოგადოებამ მოართვა ბრილიანტისა და სხვა ძვირფასს ქვებში ჩასმული გალამი ნიშნად მის კალმის მარჯვე ხმარებისა.

რუსთაველი მიეცემოდა შებახსა და სიხარულსა; მხიარული თამარი უძღვნიდა მრავალს ქებასა და საკრავნი უკრამდნენ რუსთაველის შესამგაბელ ხმათა. სადილზედ ყოველნივე ღვინებდნენ და იყო ყოველგან ქება რუსთაველისა. ყველაზედ უწინ მიიერთვა თამარმა რუსთაველის სადღეგრძელო და მივიდა ალავერდს თავის მეუღლესთან;

(*) უწინდელს დროში, როდესაც საბერძნეთი იყო თავის უაღრესად და არ იყო წამხდარი მტერთგან, ათინის მსწავლულნი კითხულობდნენ თავის თხზულებებს შეიდნებზედ საქუწუნოდ სიმღერის ხმაზედა და ხალხი უსმენდა გულითა და შენიშნავდა ნაკლულეკანებასა და სიკეთესა — მე კვთნებ, რომ ვეფხვის-ტყაოსნის სიმღერის ხმაზედ კითხნა. როგორც ესლაც კიდევ კითხულობენ ბევრნი, ივეს შემოღებული იმ დროდგან, თუმცა თავისი ღაზათი და სიტკბო დაუკარგავს.

მეუღლემ მიულოცა სტუმრებსა და სტუმრებმა სიხარულით მიიღეს სადღეგრძელო რუსთაველისა.

რუსთაველი იყო ამწყაშად იმ დიდებსა და ნეტარებაში სადამინაცეო კაცს მიუწვდება გონება, ან სადამინაცეო ამ წუთის სოფელში გახარებს კაცი.

რუსთაველის გრძნობა და ღვინო ამ მდგომარეობაში, შეუძლიან წარმოადგინოს ხალხად იმან, ვისთვისაც ერთხელაც ირის ტაში დაუკრავს საზოგადოებას. მის თხზულების საქებურათ და აქ. არა თუ ხალხი, თითონ ისა, ვისაც მოაქვანდა ძლიერნი მეფენი თავის მშვენივლით მონებაში და რომლისაც მაღალი სიტუაციით არა დაბადებულა რა ცის ქვეშეთ, ის თვითონ მოდიოდა აღტაცებაში და უძღვნიდა ქებასა, ამ ჩინებულის თხზულების ავტორსა.

სადილი გათავდა, საკრავები განავრცელებდნენ სასმენელად მშვენიერთ ხმათა. დაზარაკი რუსთაველის ქების მეფეებიდამ დაწყობილი უკანასკნელს მესაკრავემდინის-მოდა.

რუსთაველი, რომ ამ დიდებსა და ნეტარებაში იყო, შემოვიდა ერთი ფრიად რიგიანათ ჩაცმული, და შეიარაღებული ემაწვილი კაცი, რომელსაც მიმოხვრასში ჰქონდა უფრო ნაზი ქალის მსგავსება, მინამ გაყვადისა.

ის მიუახლოვდა რუსთაველსა და უთხრა:

— ხარ ნეტარებაში და ნეტარება შენი უპირის სხვასა.

რუსთაველი შეკრთა და არ იცოდა რა მნიშვნელობა მიეტა ამ სიტყვებისათვის და ვერც ეფიქრებინა თუ ვინ უნდა ყოფილიყო ეს უცნობი კაცი. შემდგომ რამდენი-

რუსთაველს აემღვრა სისხლი და მოიხედა თავის მამ-
ყვანისაკენ, მაგრამ ის იქ აღარ იყო.

რუსთაველი როგორც შეჭხამს ჭკვიანსა და ნასწავლსა
კაცსა, განსუმიდა და დაბრუნდა; მაგრამ აიტაცა საშინელმა
ფიქრმა და ათას საირი სინანული და სევდა შემოაწვა
გულსა.

—ნუთუ მე, რომელსაცა მთელს სამეფოში იუთონ
უპირველესი მშვენიერა მეფა არავის შიღვის, მკობდეს
ეს საზისლარი არაბი?!... ნუთუ მე ვიყუე ამის შეტდომის
მიზეზი?!... ოა! არა! მე ვიყუე მაგის ქმარი, სწორეთ ამი-
სთანა ქმარი, როგორსაც დაგვიწერს სამღრთო წერილი!..
ო! დედაკაცის დაუდგრობლობაჲ! ო! ქალის მიუწდომე-
ლო და გაუსომელო სღვა გულო!... მე მაგის გული-
სათვის დაკსთმე და უმტეუნე ჩემთვის თავ გაწირულს
და მშვენიერს ქალსა, რომელიცა ესლაც არა ნდომულობს
ჩემს შემდგომ სსჴა ქმარსა, და მაგან გამტყალა ერთს
უბრალე მონასუედ—არაბსუედ. შეესცდი და ქვეყანასუედ
დამქისს ღაფი... რათ მანკენა ის ვილაც იყო! რა ენდ-
ვლებოდა იმასა? იმას რომ ჩემთვის არ ეჩვენებინა, მე
ესლა მოსვენებელი გიქნებოდი და ჩემს უტოდნელად
რაც უნდა ექნა მაგას. არა! ალბათ ისიც გულ დამწვარი
იყო მაგისგნითა, მაგისთვისაც. უმტეუნებია და ამიტომ
გვიმტრო მეცა და მაგასაცა.

რუსთაველს აემღვრა სისხლი, აჴშალა ნადველი და
საშინელის ფიქრებისაგან ატანებული უტსო-უკვლოთ
გავიდა ქალაქს გარეთა და წაადგა ჭერის ხეგს.

იქ უცებ მიეგება თავისი აღმაშოფოთებელი ემაწვილი

ქატი და უთხრა დაცინვითის ხმით:

— როგორ მოგწონს შენის ცოლის ერთგულება?...

რუსთაველმა შეიმაგრა თავი ცოლზე და თავის გონიერებით, მაგრამ იყო საშინელი აღშფოთებული ამ შენთხვევისგან და არ მოელოდა, რომ ის ქატი, რომელმაც თავლით აჩვენა თავის ცოლის ორგულობა, ახლა კიდევ დაუწყებდა დაცინვას და ისიც იქა, სადაც რუსთაველი სრულებით არ მოელოდა.

ამ სიტყვებით დაჭკარვა რუსთაველმა ყოველი ცნობა.

— შენ ხარ ყველას მიზეზი! შეჭვირავ რუსთაველს, და ამ სიტყვებით გაუელვა ხანჯალმა სულში და ტარამდინ ჩაურჭო გულში:— შენ დაიწვიე სიმშვიდე. არ დამაცადე, რომ დასრულებამდინ დავმტკბარავიყავ ნეტარებითა და ესეც შენი სამახრობლო!

— ოჰ ჩემო სიყვარულო შოთავ! წარმოსთქვა უმიემენდილის ხმით საბრძლო მსხვერპლმა:— მე რაც შენ გაგიცან მას აქეთის მინდობა შენთან სიკვდილი; ჩემი ნატურა სულ ის იყო, რომ შენს კელში მომკვდარეყავ და ჩემი სურვილი ღმერთმა ამისრულა. მოდი სიკვდილის დროს მაინც ველირსო შენს მოხვეენას ...

ამ სიტყვებით ქალი მოეშვა, ჩაუყარდა ენა, დაეშვა ძირსა, მოხეხია რუსთაველს მუხლზე და შეიქნა უგონო და რამდენისავე ფანთხლის შემდგომ განუტევა სული.

რუსთაველს ეცნო როგორღაც ეს ხმა და გაუხსნა მამინვე დაღები, უნახა ქალის ძუძუები, რომელნიც იყვნენ მთლად ტბა სისხლში მოსვრიდნი, უნახა კელი და იცნა თავისი ბეჭედი. — ეს ქალი იყო რუსთაველის პირ-

ველის საცოლო, რომელსაცა უშუხთლა რუსთაველმა და მოწონებით შეირთო სხუა ცოლათა, რომელმაცა არ დააფასა და გაცვალა უბრალო მონასკედა.

რუსთაველმა გასტეორცნა შორს ხანჯალი, მიეხიასულ ამომავალს ქალსა და გამოუოქმელის სურვილით შიფრას გულში და შესძახა:

—ოო! მე ახლა უფრო ვცან შენი სიყვარული. კიდევ უნდა კოქვა რამე, მაგრამ ჩაუვარდა ხმა.

5

მას აქეო, რაც რუსთაველს მიეცა ეს შემთხვევა იმას შუბლი აღარ გახსნილა: საშინელი მწყურება, შაში და მორიდება იყო იმის გამხდარს სახესკედ გამოსახული; მოუსვენრად, დადიოდა თუ იკვდა—სულ იყო დაფიქრებულ; ფოთელი განიძრეოდა, თუ კატა გადმოხტებოდა საიდანმე, რუსთაველი შესტებოდა საცოდავათა და დაწყებდა კანკალს; უცებ ჩრდილის დანახვა მოჭგერიდა შაშის თრთოლასა, ღამე ფხიზელს, ერეოდა საშინელი ფიქრები თავში, აგონდებოდა თავისი უმანკო მსხვერპლი და ყოველი გუთხილამ უჩვენებოდა, თითქო აგერ მოდისო. სისხლში შესვრილი აჩრდილი: ბუნის ბზუილი ანუ ერთი ბეწვა რისამე ფაჩუნი წამათტუნებდნენ. გეხედ;—თუ ერთი ბეწვა ჩასთვლემამდა ჭხდავდა საწყალს ქალსა, იმისი წინ ხელზე გაშლილს და თითონ ტრამდინ ჩაერგო შეუბრალებლათ ქალისათვის გულში ხანჯალი; ცალის კელით ხერტდა იმის სისხლსა და მისძახოდა იმ უგანასგელს სიტყვებსა; შენ დაიბრდე მე მშვიდობა! ესეც შენი სამხანარბლო!—ან არა და ეჩვენებოდა ქალი იმის წინ,

დასოქილია, რომელსედაც რუსთაველს ჰქონდა ხინჯალი დასკეპული და ის ეხვეწებოდა საბრძოლეს ხმით ანუ მომგლავ, ჩემო შოთავ! მე უბრალე ვარ; მე შენის სიყვარულით მომივიდა და რუსთაველს თუმცა სიშინელათ ებრალებოდა. მაგრამ მაინცა რაღაცა გამოუთქმელის ჯიუტებით ურჩობდა გულში ხანჯალსა; მერე ეხვეოდა, ჰკოცნიდა, ეძებდა წყალსა, რომ მოესულიერებინა, ეხვეწებოდა, რომ არ მომკვდარიყო, მაგრამ ის ძლივსდა ჰფეთქებდა და ეუბნებოდა საბრძოლეს ხმით: ტყუილათ მომკვალ! ღმერთი უსამარლო, არ არის!» ან არა და კიდევ ეხვეწებოდა: თმა გაწეწილი, ქალი თავიდან ფეხმდინ სისხლში მოსვრილი და გულიდამ ამოსდიოდა ჩეხსებით შადრკვანივით სისხლი; ის ხანჯალი, რომელითაც მოკლა, ეჭირა ხელში, საცოდავით და შესაბრალელების სახით უცქროდა რუსთაველსა. თითქო უსაყვადურობდა «რათ მომკალა, მე ხომ შენის სიყვარულის მეტი არა ვიცოდი რა!» ხან ეხვეწებოდა მთლათ სისხლით შესვრილი გუბო, რომელშიაც შოთას მსხვერპლი მიჰქონდათ დასამარხავათ; რუსთაველი ჰხედავდა ამას, და უნდოდა დამალვა. მაგრამ სვდაც დამალვებოდა, ხალხი ყოველგან ჰხედავდა და იძახდა: «აკურ უბედური ქალის მკვლელი! ამან მოკლა, აი ამანაო!» და იმისი ნათესავები მოსდევდნენ რუსთაველს მოსაკლავათ ხანჯალ ამოღებულები; რუსთაველი ჯერ ავირებდა დამალვას, მაგრამ გერც ემალებოდა რომ ყველგანა ჰხედავდნენ და მერე აღარც თითონ ენანებოდა თავი, რადგანაც ტყუილათ შემოაკვდა ის ქალი, რომელიც ამისთვის ცდილობდა, და თითონ

ესევებოდა მომკალირ, ისინი შემოერტყემოდნენ გარშემო და უოვლის მსრივ ჩაერტყემოდნენ ხანჯალსა და ცაღ-მოსდიოდა სისხლი; კუბოდამ მოკლული ქალი იწევდა და უკებდა ნიშნსა: «ჭე ჭე! კენაცვალე დმერისსა!... და წამოკარდებოდა საწყალი რუსთაველი გულ გასეთქილი ძაღლიდამ და იუერებოდა თითქო მართლა მომსდარაო ესენი, რაც სიზმარში ენახა, და დაფეთებული ანთებდა სამთელს და დაუძახებდა თავის ერთუერთს ერთუელს ბიჭსა.

ამ გვარ ატარებდა საწყალი რუსთაველი თავის დღეს დიდს ხანსა, იმ უბედურების უკან, რომელიც გადახდა შემდგომ მეფის წვეულებისა.

ერთხელაც რუსთაველმა მოიწვია თავისი მეგობრები და დაიწყო ქეიფი.

მთელი გვრე ისმოდა რუსთაველის სახლში ღიინი და მეჯლიში: საგრაგების ხმა მშუტწნიერათ მოისმოდა გარშემო ქუჩებში და ხმა სიმღერისა მიდიოდა თითქმის მეფის სასახლემდინ.

უგანასკნელს დღეს ამ ქეიფებისა, რუსთაველმა მოიწვია მეფე თამარი თავისის მეუღლით და მრავალნი დიდი სამეფოსა და კარის კაცნი; ამათში თავის ცოლის ძმაცა.

სადილოუგან გაიწვა რუსთაველმა სტუმრები ველაო ჭირითობის სასეირათა; თავის ცოლს სთხოვა რომ თან ხლებოდა თამარ მეფეს;—არაბი იახლა ცხენებს დასატყანათ; იჯთან შეიმოსა მშუტწნიერს ტანისამოსში ჩაჯდა იარაღში, შემოსა ღახტიოთ ცხენი და გავიდა საჭირითათა.

რუსთაველს შეენოდა მშუბნივრად ამ მოკასმულებს. ში, და სხეთათ დროთა უკეთესად ჯირითობდა. ესლას უოკელივე თავისი წინააღმდეგი ჯირითობაში დაამარცხა, მეფეთა და საზოგადოებამ მიულოცეს გამარჯულებას. რუსთაველმა უცებ გაისტუნა ცხენი, მოუჭირა ლურჯას ქუსლი და ერთს წამს როგორც ელვას გაჭქრა თვალთაგან. რამდენსამე ხანს უგან ისევ გამოხსნდა: ის იღვას ცხენსედა, ეჭირა თოფიარადი კელში და გაჭენებულს ცხენსედ ათამაშებდა.

მოვიდა მეფისა და ხალხის წინ, მიუბრუნდა და ჰკითხა:

— როგორ მოგწონვართ?

ჰქუა ამისი ფოკლის მხრიდამ შემოისმა.

— მოხდენილობითაც ხომ არაკიხედ ნაკლები ვარ?

— შენსედ უკეთესი არ იპოვებდეს. ორი ჩემს სამეფოში, — უთხრა: თამარმ.

— ჭკუა და სწავლაც ჩემი მოგეხსენებათ!

— ჭკუამან და სწავლამან შენმან განაკვრვოს წამკითხველი თხზულებისა შენისა.

— და არცა რა სხეთა რაშიმე ვარ ნაკლები სხეთათ?

— ჩქუბნ მკაცრედ იჭყ არა გეჭონია.

— მას ამ ფოკლითურთ შემკობილს კაცს, რომ ცოდმა უღლატოს და გასცვალოს ამისთანა მონასედა, — ამ დროს რუსთაველმა დაუმახას აბდულას არახსა, გადმოხტა თვითონ ცხენიდამ, მისცა კელში და უჩვენა ხალხსა ამსედა; — ამისთანა მონასედ, რომ ამისთანა კაცი გასცვალოს, ის ცოლი რის ღირსია?

— ყველამ გაოცებით შეხედა ერთ მანეთს.

ბაადურ თონესავით ანთო.

— მაგ გეპრი ცოლი ღირსია, სთქვა თამარმა; — ქრმის გაშორებისა და ქმარს ექნება ნება თავის სურვილისაებრ თავის საცოლოს გამოარჩევისა.

— და თუ ქმარს მოკვლას ისა, ვინც უჩვენა თავის ცოლის ღალატი?

— მოკლული ღირსი ყოფილა თავის ხეიდრისა, მაგრამ მკვლელმა უნდა თავის ცოდო უდაბნოში მოიხანიაოს, ვიდრემ გასწმენდს თავის სინიღისსა.

და მაშინ რუსთაველმა მოტყვიდა ხელი და გამოიყვანა თავისი ცოლი. სახალხოთ უთხრა:

— აი, ბატონი, ამან გამტყალა ამასედა, — რუსთაველმა დაადო არაბს ხელი: — და გულ გამოფოთებულმა მოკვალ მე ჩემი პირველი საცოლო, რომელმაც მიჩვენა მე ესენი ერთს ქვეშაგებში.

რუსთაველმა, რა გაათავა ესა, სცა თაყვანი მეფეთა, გამოეხალმა ხალხსა და წავიდა!...

ტიმოთე. მიტროპოლიტი თავის მოგზაურებაში ამბობს დასხვა მოწმობითაც ვიდრით, რომ ის შეზღვა ბერათა და მარხია იერუსალიმში.

ეპილოგი.

რუსთაველის ცოლი იქმნა ყველასგან გაკიცხული: საზოგადოება აღარ ეკარებოდა და აღარც ამღეკდა აღატს პატრონის ხალხში.

თამარ მეფე აღარ ამღეკდა აღარაფერს უურადღებსა; მის ამისი ცდილობდა როგორმე დაწმუნებულყოფოთა-

ვის დის შეცდომილებაზედ, და ყოველთვის ადევნებდა თავსა.

ერთი ცენახოთ მოასწრო იმას სწორეთ მაშინ, როდესაც აჩაბი უნდა გაეგდოთ საქართველოდამ და ის ჭკოცნიდა რა თავის შვიის სხვილის ტუჩებით იმ მშენიერს—გონებით ბრმას ქალსა, შესწიოდა რომ ის დაშორდებოდა ამ ცოტას ხანებში იმას საუკუნოთხ.

—შენს თავს მე ვეკავინ დამაშორებს, უთხრა ტრფობით რუსთაველის ცოლმა:—სადაც შენ იქნება, მე ყველგან გიპოვნი; თუთ ჯოჯოხეთის უბრსკულში ჩამოვალ, რომ შენს თავს არ დაშორდე.

მა აზისი დაწმუნებული ამ გვარისა შეიძინებთა და გამოხული მოთმისებადამ, შევარდა უცხო დასთან ხანჯალ-ამოღებული, მოსჭრა თავი აჩაბსა, ჩადრ პატრში, მოჭკრა შიხსა, დაჭკიდა დას უელსუდ და უთხრა:

—აბა! ბოლოტა უღლა! არ გინდოდა მაგ თავის დაშორება და გევიდოს დღე და დამ და ნუ დამიშორებს, სადაც გინდა წადი, ხოლოდ ჩვენს შესარცხენელათ ნუღარ იმყოფები სამშობლოს ალაგში.

ამ სახით გააკდო სახლიდამ. (*)

ანტონ ფურცელაძე.

(*) ეს კველ ნაწერს ჟურნალში «თავიკულში» იყო ჩემი განხატებული, მაგრამ რადგანაც ის საჩქაროთ იყო დაწერილი და რადგანაც ჩემს უპირესდით დასტავდასა, ამის გამო იმაში ბევრი ნაკლებულება იყო და შეცდომილებადა, რომელიც ესლა შევასრულეთ.